

Belastingverlaging bij begrotingstekort

Is Schröder gek geworden?

Achtergrond - 7 juli 2003

(7 juli 2003) Onze oosterburen gaan de belastingen verlagen. Dat maakte de bondskanselier vorige week zondag in Neuhardenberg bekend. De lastenverlichting moet er voor zorgen dat de bevolking van Duitsland meer gaat uitgeven. Aan de andere kant is het financieringstekort al hoger dan de maximaal toegestane drie procent. Is Schröder een briljant visionair of is hij gek geworden?

Al jaren kwakkelt de Duitse economie. Na de kortstondige *boom*, die volgde op de val van de Muur, ontstonden er problemen. Het eerste probleem was dat de Oost-Duitsers opeens veel geld hadden. Om politieke redenen was namelijk besloten de oost- en westmark één op één inwisselbaar te maken. Het gevolg was een bestedingsimpuls zonder weerga. Die impuls werd nog eens versterkt door uitgebreide investeringen in de infrastructuur van de voormalige DDR. Wie de eerste jaren na de val van de Muur in dat deel van Duitsland kwam, was diep onder de indruk van alle rood-witte linten die het werk aan riolen, wegen, telefoonleidingen en huizen markeerden.

Op het moment van de impuls bestond de oude Bundesbank nog. Die was bang voor inflatie. De rente ging daarom omhoog. En in het oude West-Duitsland gingen de belastingen omhoog. Er was bovendien een solidariteitsheffing nodig - tijdelijk, zo heette het, maar niets is duurzamer dan een tijdelijke belastingverhoging. Duitsland raakte in 1993 in een recessie en sindsdien is het kwakkelen. Dat weerhield de vakbonden er niet van zich te roeren. De *Ossies* moesten dezelfde rechten krijgen als de *Wessies*. Dat betekende hogere lonen en liefst ook kortere werkweken. Het eerste lukte, het tweede was een moeizame strijd die de vakbond IG Metall afgelopen week definitief verloor. Inmiddels was de werkloosheid in het oosten hoog opgelopen. Maar Duitsland kon zich de luxe van hoge werkloosheid veroorloven. Tot voor een goed jaar terug was er in de meer welvarende delen van Duitsland eigenlijk geen gevoel van nood en dus geen steun voor grote hervormingen. Noch de SPD, noch de CDU was derhalve bereid om krachtig in te grijpen in de economische orde.

In dat opzicht zien we nu een keerpunt. Het gaat economisch aanzienlijk slechter dan tijdens de kwakkelperiode van de jaren negentig. De verhoudingen en

sentimenten veranderen. Het verlies van IG Metall betekent veel meer dan alleen maar een verloren strijd om een kortere werkweek. Het betekent de aanvaarding van verschillende arbeidsvoorwaarden in verschillende regio's. Waar er krapte op de arbeidsmarkt heerst, kunnen de voorwaarden voor werknemers aantrekkelijker zijn dan waar er overvloed is. Dit is minstens zo belangrijk als de nieuwe budgetstrategie van Schröder en zijn minister van financiën, Hans Eichel. Maar ook die strategie is een doorbraak. Voorop staat de belastingverlaging, waarbij de tarieven meer dan vijf procent dalen (het toptarief van 48,5 procent naar 42 procent, het laagste tarief van 19,9 procent naar vijftien procent - tarieven die overigens niet direct met de Nederlandse vergelijkbaar zijn omdat er ook nog enkele andere belastingen zijn). Deze lastenverlichting moet betaald worden - want het financieringstekort zit al in de foute zone. Weliswaar zijn de Duitsers niet zo dogmatisch als sommige Nederlandse politici, maar ook zij begrijpen goed dat het oplopen van het tekort geen houdbare optie is. Dus er blijft geen alternatief over dan snijden in een aantal uitgaven en het afstoten van overheidsdeelnemingen. Daarmee komt eindelijk de structuurhervorming nabij, die al zo lang weggeschoven werd. Veel subsidies zullen worden geschrapt, in 2010 moet de subsidieruif 45 miljard euro lichter geworden zijn. Dat betekent onder andere snijden in steun aan oude bedrijfstakken (mijnen, landbouw), snijden in fiscale faciliteiten (zoals het reiskostenforfait), het versoberen van de sociale zekerheid en het verzakelijken van de dure gezondheidszorg.

Duitsland gaat woelige tijden tegemoet, maar de discussie over sociaal-economisch beleid gaat nu tenminste ergens over. Schröder is niet gek geworden. Eindelijk wordt een koerswijziging geforceerd. De lastenverlichting is het breekijzer en het is moedig van de sociaal-democraat dat hij dit instrument in wil zetten.

Hugo Keuzenkamp is Algemeen directeur van de SEO (Stichting voor Economisch Onderzoek) Amsterdam Economics.

Dit artikel is tevens verschenen in FEM Business op 4 juli.

Die Welt

[Schröder ist wieder da](#)

[Finanzierung der vorgeschobenen Steuersenkung ist umstritten](#)

Zie ook Dossier

[Strijd om economische hervormingen](#)

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/2395/belastingverlaging-bij-begrotingstekort>